

Kehrääjiä pimeydessä

Kirj. *Edwin Markham*

— — — — —

Kenelläpä työläisellä ei olisi tiedossa ne tuhannet väiryydet ja kärsimykset, joita pienet lapsiorjat kärsivät jo varhaisessa nuoruudessaan kituessaan silkkikutomoissa, kutoessaan hienoja silkkejä yllisyystavaroiksi meidän rikkaillemme. Tuskinpa monikaan yllisyydessä elävä daami tietää, että pieni, keuhkotautinen ja muutenkin vaivaloinen sekä yleisen työn rasittama pikkuolio on vuodattanut nuorta hikeään valmistaissaan hänelle tuota yllisyystavaraa, silkkiä, jolla hän kiemailee hienoissa tanssiaisissa, kirkossa, teatterissa tai häissä. Hän nauraa huolettomana uuden silkkileninkinsä kanssa, laskee leikkiä tai keksii huvittavia pilajuttuja lainkaan aavistamatta että tuossa hienossa värssä kimaltelee kuihtuneen lapsen haamu, sen saman, joka on nälässä ja puutteessa sitä valmistanut.

Se on lapsityö, tuo 20 vuosisadan kirous, joka kauheana haamuna meitä ympäröi kaikkialla. Tehtailijain nylkemishalu, konkisturien itaruus, vanhemmilla puute ja huoli jokapäiväisestä leivästä ja muutamista vaateriekaleista, sekä yleinen mielipide, joka on suosiollinen lapsityölle, ajaa nuo pienet raukat kitumaan tehtaan synkkiin komeroihin, taikka kivihiihlikaivoksiin.

Tehtaan tarkastajat äskettäin hämmästyttivät koko maailmaa, kertomalla tosiasian eräästä silkkimyllystä Pennsylvaniassa. Siellä työskenteli muiden lasten mukana eräs Hellen Liscok niminen 11 vuotias tyttönen, joka oli työskennellyt useita vuosia yötyössä sanotulla tehtaalla. Hän oli alkanut työhön klo 1:26 illalla ja työskenteli klo 1:27 aamulla; laiha, nälkäinen ja heikko. Tämän lisäksi oli hänellä tunnin kävelymatka tehtaasta kotiin. Mitä herra myllypatruuna antoi tälle raukalle? Kolme senttiä tunnilta. Ajatelkaa! Kolme senttiä tunnilta siitä, että tämä pikkuraukka oli ilman lepoa ja opetusta, ilman koulua ja leikkikenttää, ilman lapsuuden iloa ja kehitystä, jota hän niin kipeästi tarvitseisi, että hänestäkin voisi kasvaa sivistynyt, rehellinen ja kunnon kansalainen ja voisi kasvattaa henkisesti kehittyneitä lapsia tulevalle yhteiskunnalle.

Annie Dinke oli toinen silkin kehrääjä, seisoi koko yön tehtaassa työnsä ääressä. Hän oli 13 tuntia jaloillaan siitä saakka kun hän läksi tehtaaseen ja palasi takaisin kotiinsa. Thresa McDermont, 10-vuotias tyttönen oli samassa tehtaassa päivätöissä. Lauantaina oli hänellä koko viikon palkka mukanaan, se oli: 2 dollaria!

Kirjailia John Fratwood kuvailee näitä lapsiorjain asemaa seuraavasti: "— — Nämä lapsiraukat seisoivat paikaltaan liikkumatta koko päivän saman koneen ääressä. Aina kun puola tyhjeni, täytyi heidän muuttaa täysinäinen tilalle samassa silmänräpäyksessä. Tämä toimi vaati silmän ja käden käymään niin nopeasti kuin salaman isku. Se piti olla tehty aivan yhdellä nykäyksellä. Vasemmalla kädellä täytyi tempasta tyhjä puola pois ja samassa oikealla kädellä täysinäinen sijaan. Jos menee yhdenkään silkkilangan verta syrjään, lentäisi koko hoito läpi käsien, tai lanka, joka kiertää noin 1,000 kertaa minutissa, sotkeutuisi pahanpäiväiseksi. Toiset heistä veivät pois tyhjiä puoloja, toiset toivat täysinäisiä tilalle. Se näky oli kuin joku ympyrä, kuin loppumaton jono ihmistaimia olisi kiertänyt käytävästä toiseen. Kun työn loputtua katselin tätä lapsiarmeijaa, heidän palatessaan tehtaasta, niiden silmät vieläkin vainosivat oikealle ja vasemmalle, ikäänkuin he olisivat nähneet lankojen juoksevan ohitsensa. Heidän jalkansa olivat voimattomat, niinkuin kumiletkut. Nekin, jotka tulivat työhön, näyttivät yhtä väsyneiltä."

Välistä vielä pakotetaan ylityöhön ja silloin saavat toiset raukat odottaa ulkona vuoroaan, toisinaan kylmästä väristen. Jos kysymme yhdeltäkään näistä että kuinka vanhoja he ovat, niin jokainen

heistä osaa vastata: viisitoista vuotta, vaikkapa on tuskin kymmentä. Heitä on opetettu näin sanomaan, ja nämä muistavat tämän läksyn.

Eräs Philadelphian sanomalehti kuvailee näitä Pennsylvanian kutomotehtaita seuraavasti: "Eräs pieni tyttö teki työtä villamyllyssä kolmella dollarilla viikko. Ylenmääräisestä raadannasta väsyneenä hän kaatui tehtaan koneeseen, jossa hänen käsivartensa ruhjoutuivat seitsemäksi eri kappaleeksi. Eräältä raatajavanhukselta katkesi käsi samassa tehtaassa; hänen täytyi kävelemällä lähteä sairaalaan, jonne oli noin mailin matka." Tehtaan ei kannattanut kutsua sairasmaunua hakemaan tätä vuosikausia imettyä ja lopuksi ruhjottua uhria.

Tilastojen mukaan on näitä työmarttyyryjä alle 16 vuotta vanhoja poikasia yli 60 % ja samanikäisiä tyttösiä yli 75 %. Ihmisiä ei lasketa sisälle noihin murhalaitoksiin. Vahtimestari seisoo ikäänkuin vankilan portilla, kieltäen sisäänpääsyn kaikilta muilta, paitsi niiltä joitten leipäpalanen on tienattava tuolta teollisuushelvetistä, joita suoranainen nälkä ajaa surman suuhun. Eipä edes osakkeiden omistajia lasketa sisälle; eipä usea heistä lainkaan tiedäkään sitä, että inhottava lapsityö rehoittaa heidän omistamissaan tehtaissa. He jättävät kaikki sellaiset "pikkuasiat" ylijohdajalle ja pitävät huolta vaan vuosivuodelta suurenevasta vuosivoitosta.

Vielä terveydellisen vaaran ohella, minkä lapsityö tuottaa yhteiskunnalle, on siveydellinen olemus sitä suurempi. Tilastojen lausumien tosiasiajn mukaan käypi työlläistyttärien tie seuraavasti: "kodista" tehtaaseen — tehtaasta porttolaan. Useammassa tehtaassa on tapana, että kun yövuorolla työskentelevät lapset ruokatunnilla nukkuvat tehtaan permannolle, ajetaan heidät ulos kävelemään, että olisivat virkeämpiä taas työhön. Kun useimmat tehtaista sijaitsevat jokiänten töyräillä, vainioiden laidassa tai metsien lähetyvillä, on n. k. "naismetsästäjille" tämä mitä suotuisin toimenpide. Kaikellaisia roikkaleita nähdäänkin öiseen aikaan vetelehtivän tehtaitten lähetyvillä, pyydystelemässä avuttomia lapsiraukkoja kataliin tarkoituksiinsa. Jos kuka voipi välttää vaaran yhdellä kertaa, voipi se uudistua seuraavalla jne. ja lopulta on taas prostituuerattujen lauma saanut yhden uhrin lisää. Joissakin tehtaissa on tapana, että klo 12 yöllä annetaan näille pikkuolioille väkevää kahvia, että se huumaa unen ja väsymyksen hetkeksi. Lasitehtaissa on nähty tapauksia, että työntohtaja on taluttanut unisia poikia katsomaan sulavaa lasivelliä, joka säteilee häikäisevän kirkkaasti, siten poistaen unen pienen ja väsy-

neen poikasen silmistä. Selittämättäkin on selvää, että kuinka seilainen toimenpide on vaarallista silmille. Mutta mitäpä siitä, jos niistä pienistä raukoista tuleekin ontuvia, rampoja ja sokeita.

Pennsylvania on rikas valtio, tehtaita ja upeita kauppapatsia, mutta useimmat ovat rikastuneet vaan lapsityön kautta. Kun New Jersey'n valtiossa tuli laki, joka kielsi nuoria lapsia käyttämästä tehtaissa, useampi tehtailija muutti tehtaansa Pennsylvaniaan. Eräs heistä lausui: "Suurin osa meidän rikkauksistamme on tullut siitä, että täällä voidaan lapsia käyttää nuorempana työhön, kuin muualla — — Minä säästän kuudestakymmenestä seitsemänkymmeneen prosenttiin ja siltikin on lapsia pyrkimässä työhön enempi kuin tarvitsen", ja lisäsi "hiiialueet ovat kaikista edullisemmat tehdasteollisuudelle, siellä on paljon lapsia ja hiilet halpoja." "Minä surkuttelen tällaista menettelyä", kertoili eräs paremman tehtaan omistaja. "mutta yksin en voi sille mitään". Se on siis tämä järjestelmä, joka painaa pienokaisemme tehtaan komeroihin.

Kenen on nämä lapset, kysynee joku utelias lukijani? Kuulkaa minä vastaan: Ne on niiden siirtolaisten, joita tulee tuhansittain vuodessa Ellis-saaren kautta tai johonkin meidän satamakaupunkeihin ja jotka luulevat täältä hyvää löytävänsä. Suurin osa noista on jostain paikasta etelä Europasta, missä elämisen puute on heitä ajanut lähtemään tänne piinapenkkeihin.

Teistä riippuu, että kuinka kauvan sallitte pienten, avuttomien olentojen virua tehtaan permannolla. Ne ovat "kehrääjiä pimeydessä", tahdotteko heitä jotenkin auttaa.

(Vapaasti suom. Y. C.)

